

2013 | Axel Cronert och Johannes Danielsson

Fler i studier, fler i arbete

Utökade sommarstudier för ökad genomströmning,
stärkt trygghet och lägre ungdomsarbetslöshet

Fler i studier, fler i arbete

Utökade sommarstudier för ökad genomströmning, stärkt trygghet och lägre ungdomsarbetslöshet
Axel Cronert och Johannes Danielsson

© Axel Cronert och Johannes Danielsson samt Saco Studentråd 2013
Citera gärna ur skriften, men ange källa.

ISBN 978-91-87146-87-9

www.saco.se/student

Förord

Så kom sommaren till slut. Samtidigt som jag skriver detta hålls skolavslutningar landet runt, studentflak skapar oreda i städerna och arbetsplatser avfolkas när man går in på semesterkalendern.

Men sommaren är inte samma lust och fågring för alla. För hundratusentals studenter medför uppehållet tre månader utan garanterad försörjning. För samhället betyder det tre månaders hejdad genomströmning i högskolan. För arbetslösa ungdomar innebär det tre månaders skärpt konkurrens om jobben.

Möten i verkligheten ger bilden färg. Juridikstudenten som i tentaplugget helst inte tänker på sommaren. Naturvetaren som belånar sig för sommarkursen som egentligen inte var intressant. Statsvetaren som tillbringar sommaren i glasståndet och är beroende av vädret för sitt jobb.

Det är denna problembeskrivning vi utgår ifrån i rapporten. Med ett enkelt och ansvarsfullt förslag ger vi 77 000 studenter möjlighet till relevanta sommarstudier. Vi ökar genomströmningen i högskolan, och ger samtidigt jobb möjligheter åt arbetslösa ungdomar.

Ett viktigt inslag är frivilligheten. Den student som har ett bra sommarjobb, eller vill använda tiden till något annat, ska kunna göra det. Högskolorna ska ha frihet att forma kursutbudet för att planera så att sommaren inte blir en påtvingad börda för universitetslärarna.

Rapporten är till största del författad av Axel Cronert, blivande doktorand i statskunskap i Uppsala. Han står för dess faktamässiga innehåll. Jag och Saco Studentråd står för förslaget och rapportens politiska innehåll.

Vi vill tacka de akademiker, politiker och partsföreträdare som har bidragit med insiktsfulla kommentarer och synpunkter.

Johannes Danielsson
Ordförande, Saco Studentråd

Innehåll

Sammanfattning	5
1. Inledning	7
2. Omfattande problem med ett omfattande sommaruppehåll	8
2.1 Hämmad genomströmning kostsamt för student och samhälle	8
2.2 Årlig lockout skapar otrygghet för 140 000 studenter	9
2.3 Sommararbetande studenter tränger undan arbetslösa unga	10
3. Dagens begränsade sommarutbud kan stimuleras	12
3.1 Få sommarstudier vid svenska lärosäten idag	12
3.2 Efterfrågan på sommarstudier följer utbudet av relevanta kurser	13
3.3 Stimulanser effektiva för att öka utbudet av sommarkurser	14
4. En satsning på fler relevanta sommarstudier	15
4.1 Särskilda medel för att stimulera utbudet av relevanta sommarkurser	16
4.2 Sommaranpassning av studiemedlet	16
4.3 Skärpta krav på studieresultat under sommarterminen	17
5. Sommarstudier lönsamt för samhälle och individ	18
5.1 Sommarstudier samhällsekonomiskt lönsamma i de flesta fall	18
5.2 En satsning på 420 miljoner för 77 000 sommarstudenter	20
5.3 Studenternas livslön ökar genom tidsvinsten	21
6. Avslutning	22
Referenslista	22
Appendix 1: Statistik på länsnivå och lärosätetsnivå	24

Sammanfattning

Utökade sommarstudier för ökad genomströmning, stärkt trygghet och lägre ungdomsarbetslöshet

I denna rapport presenterar Saco Studentråd en satsning i tre delar som på ett samhällsekonomiskt ansvarsfullt sätt ökar omfattningen av sommarstudier vid svenska lärosäten:

- **En ökning av utbudet av relevanta sommarkurser.** Vi föreslår en 15-procentig höjning av ersättningsbeloppen för sommarkurser som kan tillgodoräknas i utbildningsprogram.
- **En sommaranpassning av studiemedlet.** För att öka efterfrågan på sommarstudier föreslår vi att studiemedlet för sommarstudier utsträcks till tolv veckor och höjs med 375 kronor.
- **Skärpta krav på studieresultat under sommarterminen.** För att säkerställa genomströmningen höjs prestationskraven från 75 till 83 procent av registrerade poäng.

Satsningen omfattar 420 miljoner kronor och omfattar inledningsvis 77 000 sommarstudieplatser.

250 000 studenter sätter studierna på paus under sommaren

Två av tre heltidsstuderande är beroende av studiemedel för sin försörjning. Mindre än 7 procent fortsätter att studera under sommaren. På sommaren sätter 250 000 studerande studierna på paus. Lågt räknat 140 000 som får fullt studiemedel måste söka andra försörjningskällor. Om en liknande situation hade inträffat på arbetsmarknaden hade det varit tal om en lockout av förödande omfattning.

Förslagen tar sikte på tre problem med dagens omfattande sommaruppehåll

- **Sommaruppehållet hämmar genomströmningen.** Längre tid i studier kostar. För individen leder ett senare inträde på arbetsmarknaden till minskad livsinkomst. För samhället medför det minskade skatteintäkter i ett läge där en växande försörjningsbörda kräver ett längre arbetsliv. Våra förslag kan spara in förlorad studietid motsvarande 11 000 heltidstjänster.

- **Sommaruppehållet äventyrar studenternas försörjning.** Även om tre av fyra studerande till slut finner arbete under sommaren är två av tre oroliga över sin sommarekonomi. Särskilt drabbade är studenter med barn och de som saknar stöd från närstående. Våra förslag ger chans till trygg försörjning från relevanta studier för 140 000 lockoutade studenter.
- **Sommaruppehållet gör att unga trängs undan från arbetsmarknaden.** Ett ofta förbisett faktum är att inflödet av studenter på sommararbetsmarknaden skapar problem för unga med lägre utbildning. Nio av tio sommarjobb är läggkvalificerade. Många jobb som fylls av studenter skulle kunna tas av arbetslösa unga – en grupp som dessutom är särskilt prioriterad inom arbetsmarknadspolitiken. Våra förslag ger minst 22 000 arbetslösa ungdomar en chans till en fot in på arbetsmarknaden.

Satsningen permanentas för att möta organisatoriska utmaningar

Utökade sommarstudier skapar organisatoriska utmaningar, exempelvis gällande kursplanering och bemanning. Vår bedömning är dock att hindren är överkomliga och att kostnaderna för en anpassning framför allt är kortsiktiga. Vetskapen att satsningen är permanent ger institutionerna bättre förutsättningar att planera kurser och program långsiktigt.

1. Inledning

Läsåret 2011/2012 bedrev drygt 305 000 personer heltidsstudier på svenska högskolor och universitet (Universitetskanslersämbetet, 2013) och ungefär lika många mottog under år 2012 studiebidrag för ändamålet (CSN, 2013a). Fler än två tredjedelar av dessa, 213 000 personer, tog dessutom grundlån från CSN och fick därmed sin huvudsakliga försörjning genom sina studier.

Samma år var det enbart 14 139 studenter – mindre än 7 procent av denna grupp – som mottog studiemedel för studier under sommarmånaderna (CSN, 2013b). När 250 000 studenter sätter studierna på paus under tre av årets tolv månader får minst 140 000 av dem söka andra försörjningskällor¹. Om en liknande situation hade inträffat på arbetsmarknaden hade det varit tal om en lockout av en förödande omfattning.

Det omfattande sommaruppehållet skapar en rad problem för studenterna och för samhället i stort.

För det första hämmas genomströmningen i högskolan av att mycket studietid går till spillo. För studenten kan ett förlorat studieår innebära att livslönen sänks med upp till 106 000 kr (Holmlund m.fl., 2008), och för samhället har kostnaden skattats till det dubbla.

För det andra leder bristen på säker försörjning till otrygghet bland studenterna. Den som hittar ett relevant sommarjobb kan visserligen få meriterande erfarenheter och för andra ger sommaruppehållet en chans till vila och återhämtning. Men för stora grupper studenter medför varje sommar osäkerhet och utsatthet. Två tredjedelar av studenterna är oroliga över sin sommarekonomi och 15 procent vet inte i maj vilken sysselsättning som väntar dem under sommaren (Unionen, 2012).

För det tredje är det inte bara studenterna själva som drabbas när högskolan stänger ner. När fler än 250 000 studenter varje sommar ska ut och konkurrera om jobben drabbas arbetslösa ungdomar och andra med lägre kvalifikationer, som får än svårare att hitta jobb.

I denna rapport belyses därför den brist på möjligheter som studenter idag har till en meningsfull sommarsysselsättning och de konsekvenser det får för samhället, för studenterna och för unga med lägre utbildning. Med utgångspunkt i problembilden presenteras en tredelad satsning: Särskilda medel bör avsättas för att utöka utbudet av relevanta

¹ Antalen är lågt räknat, eftersom vi här för försiktighetens skull räknar bort samtliga de 59 000 individer som tog en examen under året, varav många gjorde det vid andra tidpunkter än inför sommaren.

sommarkurser. Studiemedlet under sommarveckorna bör sommaranpassas, samtidigt som kraven på studieresultat skärps.

Satsningen är tydligt samhällsekonomiskt lönsam och innebär en ökad satsning i statsbudgeten på sammanlagt 420 miljoner kronor för 77 000 sommarstudieplatser.

Förslaget är motiverat av flera skäl. Genomströmningen i högskolan kan förbättras så att tid motsvarande 11 000 heltidstjänster sparas in varje år. 140 000 studenter kan ges tryggheten av en årslång försörjning från relevanta studier. Tiotusentals av de unga med lägre utbildning som i dagsläget står utan jobb kan undgå undanträngningseffekter och ges en ny chans till arbete.

2. Omfattande problem med ett omfattande sommaruppehåll

2.1 Hämmad genomströmning kostsamt för student och samhälle

I debatten och i utredningar kring hur framtidens välfärd ska tryggas och utformas har den högre utbildningen en given roll. Allt oftare tas den högre utbildningen och dess relation till arbetsmarknaden upp som en viktig aspekt av den framtida försörjningen. Här är ofta genomströmningen, det vill säga den tid det tar för en student att gå igenom utbildningen, central.

Långtidsutredningen (SOU, 2011) pekar på att Sverige har bland de högsta examensåldrarna i OECD. Den höga examensåldern innebär höga kostnader för både staten och individerna, eftersom individens inkomster efter att ha studerat är högre än inkomster innan och under studierna. I en underlagsrapport av Uusitalo (2011) uppskattas individens kostnader för ett uppskjutet examensår till i genomsnitt 80 000 kronor, medan samhällets kostnader beräknas kunna uppgå till det dubbla.

Även regeringens framtidskommission anger en högre genomströmning för ett tidigare inträde på arbetsmarknaden som önskvärt. På så sätt förlängs arbetslivet vilket är nödvändigt för att klara välfärdens framtida finansieringsutmaningar (Ds 2013:8).

I en rapport om effektiviteten i högskolan till Expertgruppen för studier i offentlig ekonomi konstateras att högskolan inte är så effektiv som den skulle kunna vara, och att utvecklingen ur effektivitetssynpunkt har varit negativ: vi läser längre och långsammare nu än förr (Sonnerby, 2012). Samtidigt har aldrig så stor del av en generation gått på högskolan.

Sonnerby uppskattar att produktionsbortfallet, som är utbildningens huvudsakliga samhällsekonomiska kostnad, är i intervallet 200 000–300 000 kronor per student och år. Med andra ord kostar det produktionsbortfall som medförs av att utbilda 300 000 helårsstudenter minst 60 miljarder kronor om året. Sonnerby menar att det finns utrymme för att höja studieintensiteten inom vissa idag resurssvaga utbildningar och på så sätt göra dem kortare.

Idag motsvarar heltid under ett år 40 studieveckor. Sommarens tio veckor motsvarar en halv termin som, ur ett genomströmningsperspektiv, för de allra flesta går till spillo. En kandidatutbildning på 180 högskolepoäng (tre år) skulle med studier under sommarterminen kortas till två år och en halv termin. En klassisk magisterexamen, eller ettårig master som det nu heter, skulle kortas med upp till ett år. Sommaruppehållet borde därför vara lågt hängande frukt för den som vill korta examenstiderna.

2.2 Årlig lockout skapar otrygghet för 140 000 studenter

Idag är två av tre studenter, 200 000 personer, beroende av studiemedel för sitt uppehälle (CSN, 2012a). För minst 140 000 av dem innebär dagens sommaruppehåll att de fräntas sin ordinarie försörjning under tre månader varje år. Konsekvenserna liknar de som hade uppstått vid en omfattande lockout på arbetsmarknaden. Dels går värdefull tid för nyttskapande om intet då verksamheten blir stillastående, dels fräntas stora grupper sin ordinarie försörjning. Sommarlockouten av studenter blir särskilt allvarlig då den dessutom drabbar en grupp som saknar tillgång till arbetslöshetsersättning eller annat ekonomiskt stöd.

Undersökningar tyder visserligen på att mellan 75 och 80 procent av studenterna i någon utsträckning hittar försörjning genom arbete under sommaren (Högskoleverket, 2005; Unionen, 2012). Den som hittar ett relevant sommarjobb kan få meriterande erfarenheter. För andra ger sommaruppehållet en chans till vila och återhämtning. Men för stora grupper studerande medför varje sommar osäkerhet och utsatthet.

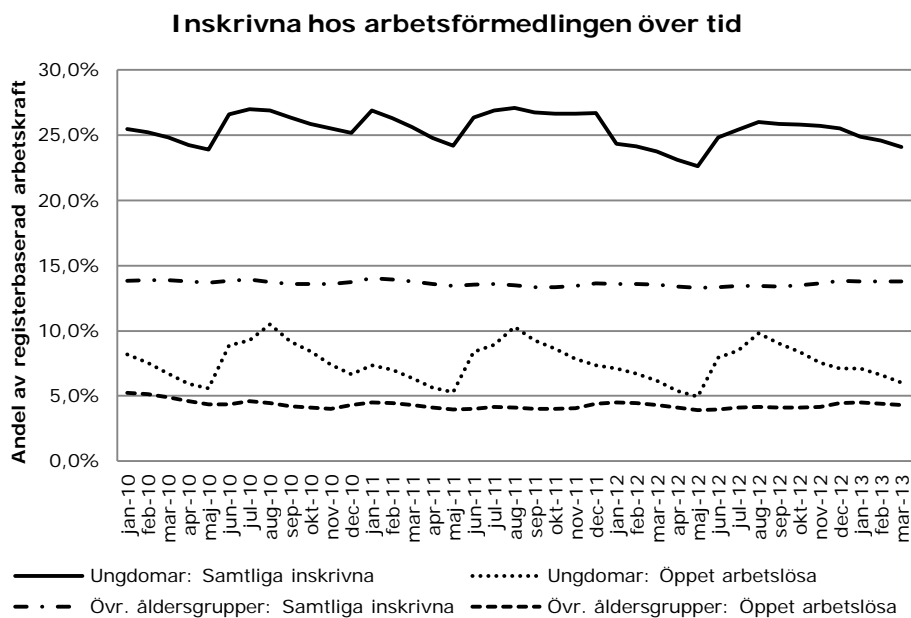
Särskilt hårt drabbas studerande med barn och de som saknar stöd att få från föräldrar eller andra närstående. Två tredjedelar av alla studenter uppger att de är oroliga över sin sommarekonomi och 15 procent vet inte i maj vilken sysselsättning som väntar dem under sommaren. Dessutom bedömde en tredjedel att de inte skulle klara av att betala en oförutsedd utgift på 2 000 kr (Unionen, 2012). För många studenter, inte minst de som betalar hyra alla årets tolv månader, innebär alltså bristen på möjligheter till försörjning en påfrestning. För många läcker stressen dessutom in på vårterminen. Redan då tvingas många, parallellt med studierna, att lägga ned tid och engagemang på att söka sommarjobb.

2.3 Sommararbetande studenter tränger undan arbetslösa unga

I jakt på annan försörjning än studiemedel hänvisas alltså fler än 140 000 studenter varje sommar till en redan hårt pressad arbetsmarknad. Den ökade konkurrensen om jobben avspeglas i arbetslöshetsstatistiken. Arbetsförmedlingens data från både 2011 och 2012 visar att i samtliga län utom Gotlands var den öppna arbetslösheten högre i juli än i maj, såväl i absoluta tal som i andel av den registerbaserade arbetskraften (Arbetsförmedlingen, 2013a).

Som framgår tydligt av figur 1 nedan är det bland de yngre i arbetskraften som konkurrensen skärps sommartid. Den totala ökningen i antalet öppet arbetslösa mellan maj och juli motsvaras till 70 procent av ungdomar under 25 år (Arbetsförmedlingen, 2013b). De två senaste somrarna har gruppen öppet arbetslösa ungdomar vuxit med i genomsnitt 3,6 procentenheter, mer än 70 procent, mellan maj och juli och ytterligare något i augusti. Variationerna mellan länen är påtagliga². Om man dessutom tar hänsyn till att en stor del av studenterna sannolikt inte registrerar sig hos Arbetsförmedlingen under sommarmånaderna skärps bilden av den ökade konkurrensen på arbetsmarknaden ytterligare.

Figur 1 Sommartoppar i arbetslösheten

Källa: Arbetsförmedlingen (2013b). Antalet inskrivna arbetssökande, 16–64 år 2010–2013. Avser riket.

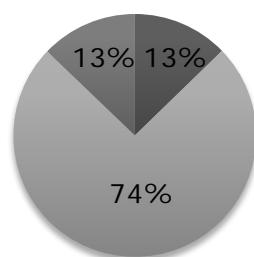
Inom vissa sektorer med specifika kvalifikationskrav, exempelvis vården, är studenter en viktig tillgång för att täcka upp under semesterledighet. För den som hittar rätt kan sommarjobbet ge värdefulla erfarenheter och

² För en länsvis genomgång av ungdomsarbetslösheten sommartid, se appendix 1.

meriter. Men vi vet också att många av de sommarjobb studenter har att söka sig till är förknippade med lägre kvalifikationskrav än vad studenternas utbildningsnivå motsvarar. Av de sommarjobb som nyanmälts till Arbetsförmedlingen för de senaste två somrarna krävde enbart 13 procent någon grad av högskoleutbildning, vilket kan jämföras med en motsvarande andel på 45 procent bland övriga vakanser under samma period (Arbetsförmedlingen, 2013c). Även här finns betydande variation mellan länen. I Östergötlands län kräver 23 procent av sommarjobben högskolekompetens, medan motsvarande siffra i Blekinge är 6 procent och i Norrbotten 4 procent.

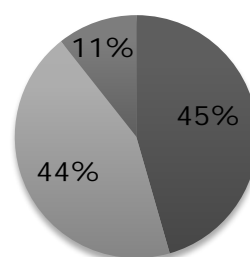
Figur 2 Utbildningskrav för nyanmälda platser

Nyanmälda sommarjobb
sept. 2010–aug. 2012

■ Kräver högskoleutbildning
■ Kräver gymnasiekompetens
■ Inga krav på särskild utbildning

Övriga nyanmälda platser
sept. 2010–aug. 2012

■ Kräver högskoleutbildning
■ Kräver gymnasiekompetens
■ Inga krav på särskild utbildning

Källa: Arbetsförmedlingen (2013c). Statistik över nyanmälda lediga platser med mer än 10 dagars varaktighet, 2010–2012, riket. Militärt arbete, ledningsarbete och geografiskt obundna platser utelämnat.

Dessa förhållanden indikerar att studenter i kritiskt behov av inkomst kan komma att tränga undan personer med lägre utbildning, inte minst ungdomar som nyligen lämnat eller aldrig fullföljt gymnasiet. Dessa löper då stor risk att bli utan jobb, trots att antalet arbetstillfällen på denna kvalifikationsnivå egentligen skulle vara tillräckligt för att motta utbudet av arbetskraft där (se le Grand m.fl., 2013).

Denna undanträngningsrisk blir extra angelägen att hantera då just unga med lägre utbildning är den grupp som i arbetsmarknadspolitiken, både på ett nationellt och europeiskt plan, pekats ut som särskilt prioriterad. Med andra ord vältras studenternas problem under sommaren över på en än mer utsatt grupp i det svenska samhället. Detta utgör ett hittills ofta förbisett skäl för att ifrågasätta lämpligheten i att sätta fler än 140 000 studenter att konkurrera om i huvudsak okvalificerade jobb, i en situation där arbetslösheten i Sverige är hög – särskilt bland unga med lägre utbildning, och dessutom extra hög på sommaren.

Det är naturligtvis viktigt att påpeka att det även för en student underlättar att ha grundläggande arbetslivserfarenhet med sig i bagaget när han eller hon ska etablera sig på arbetsmarknaden efter examen. Det är därför angeläget att sådana möjligheter också ges vid fler tidpunkter än just under sommaren – antingen före studierna, som en del av studierna eller parallellt med studierna.

Hälften av de nya studenterna på svenska universitet och högskolor är idag 22 år eller äldre (Uusitalo, 2011). Detta talar för att många redan tar med sig arbetslivserfarenhet in i högskolestudierna. Väl inne i studierna är en god arbetslivsanknytning i utbildningen en viktig pusselbit, något som Saco Studentråd länge har drivit på för. Detta kan handla om förbättrade möjligheter till relevant praktik, ökad samverkan med näringslivet och att lärosätena rustas med karriärcentrum med god koppling till Arbetsförmedlingen.

Det bör alltså finnas goda möjligheter att ge studenterna andra tillfällen till relevanta arbetslivserfarenheter, samtidigt som de mindre kvalificerade sommarjobben koncentreras mer till de grupper för vilka möjligheten till ett sommarjobb skulle betyda mest. Då handlar det framförallt om gymnasieelever, de som precis tagit studenten, och de ungdomar som varit arbetslösa under en längre period.

3. Dagens begränsade sommarutbud kan stimuleras

3.1 Få sommarstudier vid svenska lärosäten idag

Enligt högskoleförordningen kan lärosätena själva bestämma hur undervisningen ska förläggas under året och resurstilldelningen till universitet och högskolor är oberoende av när undervisningen sker (Högskoleverket, 2005). Det innebär att lärosätena idag inte är förhindrade att anordna sommarkurser. Jämfört med resten av året är utbudet av kurser under sommarterminen dock mycket begränsat. Under de senaste fem åren har antalet sökbara sommarkurser motsvarat mellan 2,8 och 4,3 procent av kursutbudet på vårterminen (Universitets- och högskolerådet, 2013).

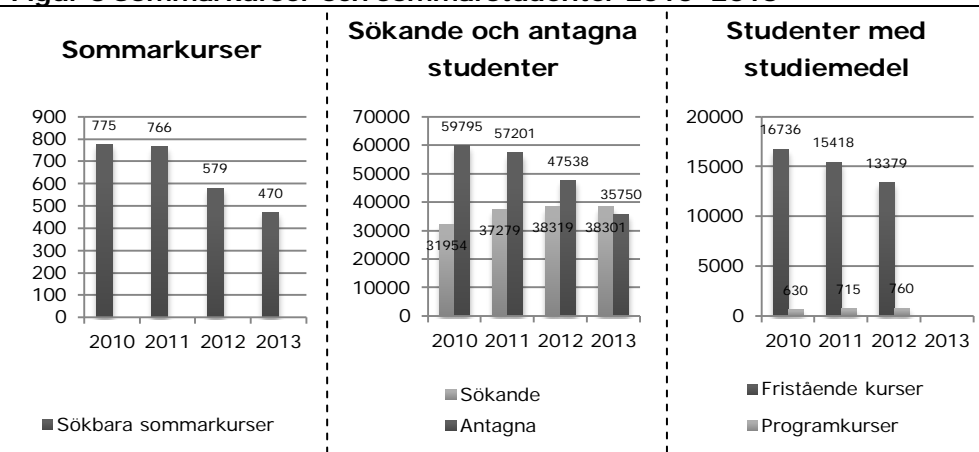
Utbudet steg i samband med den tillfälliga höjningen av takbeloppen under 2010 och 2011, men har sedan toppnoteringen 2010 sjunkit med 39 procent, från 775 stycken till 470 stycken år 2013 (Universitets- och högskolerådet, 2013). Det är dessutom påtagligt att sommarkurser prioriteras lägre än övriga kurser när lärosätena behöver spara. På 15 av de 20 lärosäten där antalet kurser under vårterminen minskade mellan 2010 och 2013 har sommarkurserna under samma period minskat med en

större andel än vårterminskurserna. Variationen mellan lärosätena är dessutom märkbar. På tio lärosäten har sommarkursutbudet minskat med mellan 60 och 100 procent³.

Som framgår av figur 3 har samtidigt antalet sökande till sommarkurser vuxit de senaste åren. Inför sommaren 2013 sökte ungefär 38 000 sommarstudier. Det innebar en ökning med 16 procent från år 2010 och motsvarar ungefär 10 procent av de individer som studerade på grundnivå och avancerad nivå i högskolan (Universitets- och högskolerådet, 2013).

Data från CSN visar samtidigt att antalet studenter som faktiskt genomför utbildningen och som tar studiemedel under sommarveckorna är på nedgång. 2012 var det enbart 14 139 personer, knappt 4 procent av samtliga studenter, som fick studiemedel för sommarkurser. Det innebär en minskning med mer än 18 procent sedan 2010 (CSN, 2013b). Den ännu mycket begränsade grupp studenter som får studiemedel för sommarkurser inom ramen för ett program har dock vuxit med 20 procent under samma period, från 630 till 760 stycken.

Figur 3 Sommarkurser och sommarstudenter 2010–2013

Källa: Universitets- och högskolerådet (2013). Antagningsstatistik 2010–2013. Samtliga lärosäten.

Källa: Universitets- och högskolerådet (2013). Antagningsstatistik 2010–2013. Antalet sökande avser antalet förstahandssökningar till samtliga kurser.

Källa: CSN (2013b). Studerande med studiemedel för sommarkurser. Avser riket.

3.2 Efterfrågan på sommarstudier följer utbudet av relevanta kurser

Den starkare efterfrågan på sommarkurser inom ramen för program tyder på att studenter värdesätter de möjligheter som ges att läsa sommarkurser med en tydlig relevans för den egna utbildningen relativt högre än sommarkurser i allmänhet, men att dessa möjligheter i dagsläget är begränsade.

³ För en lärosätessvis genomgång av sommarkursernas utveckling, se appendix 1.

Högskoleverket har tidigare konstaterat att efterfrågan på sommarstudier historiskt sett i stor utsträckning har följt utbudet. I utredningen Konsekvenser av ett utökat studieår (Högskoleverket, 2005) dras slutsatsen att "efterfrågan bör öka relativt mycket jämfört med dagens sommarkurser om kursutbudet förändras så att det bättre motsvarar efterfrågan men även utgör kurser ur ordinarie utbildningsprogram." (Högskoleverket, 2005).

I samma utredning frågades drygt 1 000 studenter vid Umeå universitet om sitt intresse för ett utökat studieår i form av en tredje termin förlagd till sommaren. Bland de tillfrågade studenterna var 40 procent på ekonomprogrammet, 37 procent på sjuksköterskeprogrammet och 49 procent på civilingenjörsprogrammet positivt inställda till förslaget.

Ett tecken på att sommarkurserna idag inte är tillräckligt relevanta är att studenternas prestationsgrad är påtagligt lägre under sommarterminerna. I en utvärdering från Sveriges universitets- och högskoleförbund (SUHF, 2003) redovisade lärosätena en prestationsgrad på mellan 42 och 55 procent för sommarkurserna 2002, vilket kan jämföras med den genomsnittliga prestationsgraden för all högskoleutbildning på 80 procent (Högskoleverket, 2012, avser läsåret 2010/11). I Högskoleverkets rapport från 2005 poängteras samtidigt att en anledning till den relativt låga prestationsgraden är att det sällan är kurser ur det ordinarie kursutbudet som erbjuds. Detta indikerar att problemen med låga prestationsgrader kan minska om relevansen i sommarkurserna ökar.

En annan faktor som kan tänkas hålla efterfrågan på sommarstudier nere är många studenters höga alternativkostnad i form av utebliven arbetsinkomst. Som en efterfrågestimulans föreslog därför en norsk utredning 1992 att studenterna skulle få ett särskilt studiebidrag över sommaren för att täcka bortfallet av arbetsinkomst. Utredningen föreslog även en nedskrivning av studieskulden som motsvarar statens vinst av att studenten fortare går igenom sin utbildning (Nilsen och Aspaas, 1992).

3.3 Stimulanser effektiva för att öka utbudet av sommarkurser

Även utbudet av sommarkurser tycks kunna påverkas av ekonomiska stimulanser. Två satsningar på sommaruniversitet vid svenska lärosäten har visat prov på hur utbudet av sommarkurser kan stimuleras genom särskilda anslag, men också hur det minskar när de särskilda anslagen dras tillbaka. Somrarna 1995 och 1996 genomfördes en öronmärkt satsning på 25 000 sommarstudieplatser, som senare beskrevs som "mycket lyckad" i en utvärdering (Högskoleverket, 1998, s. 79). Även år 2002 gjordes en liknande satsning. Då gavs universitet och högskolor full ersättning utifrån antalet registrerade studenter oavsett prestationsgrad (Högskoleverket, 2005).

I intervjuer med lärosäten har Högskoleverket (2005) funnit att incitament saknas om lärosätena inte får ersättning för ökade kostnader som saknar finansiering i rådande resurstilldelningssystem. Även SUHF (2003) har dragit slutsatsen att sommarkursutbudet kan och bör öka men att en extra ersättning krävs för sommarkurser.

Det finns också en rad tänkbara organisatoriska problem som bidrar till tveksamhet från lärosätenas sida till ett utökat sommarkursutbud. Högskoleverket (2005) pekar på risker för bland annat ökade kostnader för dubblade kurser, brist på personal, och risken att den tidsvinst som den student som avser att läsa på avancerad nivå hinner göra under grundutbildningen kan komma att suddas ut i väntan på antagning till den avancerade nivån. I rapporten presenteras samtidigt tänkbara lösningar på flera av dessa problem. Utökad samverkan mellan lärosäten skulle kunna ge stordriftsfördelar genom distanskurser som kan passa för likartade utbildningar. Om sommarstudier på sikt skulle kunna systematiseras som en profilering av en hel utbildning vore det möjligt att över tid undvika en ökad belastning av lärarresurserna (Högskoleverket, 2005).

Även om de initiala organisatoriska utmaningarna inte ska underskattas, och lärarnas möjlighet till forskning och en rimlig arbetsbelastning inte får äventyras, menar vi att dessa problem på sikt inte bör vara oöverbinnerliga. Det är bara lärosätena själva som kan svara på hur de på bästa sätt kan genomföra förändringar som tar dessa problem i beaktande. En permanentning av ökade insatser för sommarstudier är vad som behövs för att ge institutionerna den trygghet som krävs för att kunna inleda ett långsiktigt förändringsarbete. De förslag vi presenterar nedan bygger samtidigt på en övertygelse om att satsningar behöver göras på både utbudssidan och efterfrågesidan.

4. En satsning på fler relevanta sommarstudier

Fler studenter som ägnar sig åt mer relevanta sommarstudier skulle alltså ha flera positiva effekter. Genomströmningen av studenter skulle kunna förbättras, utsattheten och otryggheten skulle minska, och de ungdomar som idag har svårt att komma in på arbetsmarknaden skulle ges bättre chanser till sommarjobb.

För att bemöta de mångsidiga utmaningar som beskrevs ovan, och med grund i tidigare utredningar och erfarenheter föreslår vi att en ökad omfattning av sommarstudier ska innehålla tre delar: en stimulering av utbudet, stärkta incitament för att öka efterfrågan samt skärpta krav på studieresultat för att förbättra prestationen. Kostnaderna för förslagen

redovisas i de ekonomiska analyser som presenteras i den avslutande delen av rapporten.

4.1 Särskilda medel för att stimulera utbudet av relevanta sommarkurser

En anledning till det låga utbudet av sommarkurser på många institutioner är att de ofta bedöms medföra ökade kostnader som saknar finansiering i rådande resurstilldelningssystem (Högskoleverket, 2005). Eftersom utökade sommarstudier dock kan vara gynnsamt för samhället även om det inte är lönsamt för det enskilda lärosätet är det rimligt att särskilda offentliga medel avsätts för att stimulera utbudet av sommarkurser. Detta kan göras exempelvis genom att anslaget per helårsstudent för sommarkurser höjs. Denna modell har föreslagits av SUHF (2003) och innebär också att institutionerna kompenseras för den historiskt sett lägre prestationsgraden under sommarstudier. Ett villkor bör vara att verksamheten omfattar kurser om minst 7,5 och högst 15 högskolepoäng som kan tillgodoräknas i institutionens utbildningsprogram. Vårt förslag är att anslagen inledningsvis höjs motsvarande 15 procent av lärosätenas totala intäkt för en helårsstudent, vilket år 2011 var i genomsnitt 71 000 kr (Högskoleverket, 2012).

Liksom i tidigare särskilda satsningar på sommarkurser (Regeringen 1994, prop. 1994/95:100, bil. 9, s. 89) kan särskilda mål för antalet studenter anges. Vi menar också att sådana mål kan variera mellan olika utbildningsområden beroende på hur goda möjligheter studenterna inom utbildningsområdet har att under sommaren ägna sig åt arbete med relevans för utbildningen. De studenter som har goda möjligheter att få relevanta sommarjobb har sannolikt ett lägre intresse för sommarstudier. Samtidigt omfattas dessa grupper i mycket mindre grad av den problembeskrivning som ligger till grund för våra förslag. Dels har de inte samma svårigheter att finna försörjning, dels är de arbeten de utför i mindre utsträckning sådana som också skulle kunna utföras av redan arbetslösa ungdomar med lägre utbildning.

Till skillnad från tidigare satsningar på sommarstudier bör det slås fast att dessa anslag inte är tillfälliga. En permanentning kommer att minska osäkerheten för institutionerna och underlätta för dem att göra förändringar i kurs- och programutbud som gör att sommarkurserna långsiktigt integreras tillfullo i det ordinarie utbudet. Det kommer också att göra det mer sannolikt att lärosäten tar steget att initiera långsiktig samverkan kring sommarkurser.

4.2 Sommaranpassning av studiemedlet

Som konstaterades i den norska utredningen 1992 riskerar de samhällsekonomiska vinsterna av sommarstudier att utebli om inte tillräckligt många studenter väljer att studera i högre takt (Nilsen och

Aspaas, 1992). För att stimulera fler studenter till sommarstudier och samtidigt tillförsäkra dem ett minimum av ledighet och vila bör det genomföras en sommaranpassning av studiemedlet. Två förändringar föreslås.

För det första bör studiemedlet för sommarterminen utsträckas två veckor så att det täcker samtliga tolv sommarveckor, under förutsättning att studiemedel beviljas för 15 högskolepoäng. Detta tryggar studentens försörjning under en nödvändig tid för återhämtning mellan kurserna.

För det andra bör det införas ett sommartillägg på studiemedlet, i storleksordningen 125 kr per vecka på bidraget och 250 kr per vecka på grundlänet. För en fyraveckorsperiod av heltidsstudier skulle detta tillägg om 1 500 kr, eller 75 kronor per sommandag, i stort sett motsvara det tillägg om 0,43 procent av månadslönen per semesterdag som enligt semesterlagen (SFS, 1977, s. 480) tillfaller en arbetstagare för att täcka förhöjda levnadsomkostnader (beräknat på en månadslön på 17 000 kronor). I någon mån kan detta tillägg också kompensera för bortfallet av arbetsinkomst och därmed utgöra en drivkraft för fler studenter att välja sommarstudier. Det kan också motiveras som att studenten får en del av statens vinst av att denne fortare går igenom utbildningen.

4.3 Skärpta krav på studieresultat under sommarterminen

En förutsättning för att sommarstudier ska vara samhällsekonomiskt lönsamma är att prestationsgraden inte är lägre under sommarterminen än under vår- och höstterminerna. Därför är det rimligt att de krav på studieresultat som gäller under resten av året också gäller under sommarterminen.

Det normala kravet på studieresultat är 75 procent av de högskolepoäng som studenten haft studiemedel för. Prövning görs i samband med en ansökan om studiemedel och avser de veckor studenten senast beviljades studiemedel. I dagsläget görs inte någon ny prövning vid ansökan för en sommarperiod om studenten haft studiemedel direkt före sommaren (CSN, 2013c). För en heltidsstuderande som prövas för studiemedel inför en hösttermin, och som senast beviljats studiemedel för en vårtermin på 30 poäng följt av en sommartermin på 15 poäng är kravet 75 procent av de sammanlagda 45 poängen, det vill säga 33,75 poäng.

Det innebär att kravet på studieresultat under sommarterminen kan vara så lågt som enbart 3,75 poäng eller 25 procent, i de fall den studerande har klarat samtliga 30 poäng under vårterminen. För en heltidsstuderande som senast beviljats studiemedel för höstterminen och vårterminens samtliga 40 veckor innebär dagens regler till och med att den studerande i princip kan beviljas "kravlöst" studiemedel under sommaren så länge

denne ditintills under läsåret har klarat av 56,25 poäng, motsvarande 75 procent av de sammanlagt 75 poäng som de tre terminerna utgör.

Det är ett rimligt antagande att en skärpning av kraven på studieresultat under sommarterminen skulle medföra en ökning av prestationsgraden. Vi föreslår därför att prestationskraven höjs till 83 procent för en studerande vars prövning innefattar en sommartermin. Detta motsvarande 37,5 av 45 poäng vid en prövning av vårtermin och sommartermin eller 62,5 av 75 poäng vid en prövning av samtliga tre terminer. Regler angående vad som sker när studieresultaten inte räcker till föreslås vara desamma vid denna prövning som vid de som görs i dagsläget.

5. Sommarstudier lönsamt för samhälle och individ

De förslag som presenteras ovan skulle innebära förändringar i hur samhällets resurser nyttjas. I denna sista del av rapporten följer därför ekonomiska analyser på en rad områden.

5.1 Sommarstudier samhällsekonomiskt lönsamma i de flesta fall

Enligt Högskoleverket (2005) är den främsta samhällsekonomiska intäkten av sommarstudier att studenter kan förkorta utbildningstiden och förlänga sin yrkesverksamma period och därigenom uppnå en samhällelig produktions- och inkomstökning. Även en effektivare användning av lärosätenas resurser har lyfts fram som en intäktspost. Till dessa två menar vi bör föras det värde det innebär för studenterna att ha en tryggad försörjning året om, samt de positiva effekterna av att en eventuell undanträngning av lägre utbildad arbetskraft kan undvikas. Till kostnadssidan ska föras produktionsbortfallet, det vill säga de värden som i dagsläget skapas av de resurser som skulle komma att tas i bruk. I detta fall rör det sig främst om den undervisande personalens och studenternas tid, samt värdet av lärosätenas lokaler.

En rad beräkningar har gjorts av värdet av ett tidigt inträde på den svenska arbetsmarknaden. Sett till den enskilde individens ekonomi har Holmlund m.fl. (2008) uppskattat att ett sabbatsår medför en nuvärdesförlust på mellan 92 000 och 106 000 kronor, och enligt Uusitalo (2011) kostar en ettårig förskjutning av examensåldern individen ungefär 80 000 kronor i disponibel livsinkomst. För samhället i sin helhet menar Uusitalo att kostnaderna är ungefär dubbelt så stora, då de som tar examen senare i genomsnitt tar emot mer transfereringar och då en del av den uteblivna inkomstvinsten skulle ha tillfallit samhället i form av skatteintäkter (2011).

Högskoleverket har gjort en nuvärdesanalys av de samhällsekonomiska effekterna av att införa en sommartermin på tre utbildningsprogram på Umeå universitet (Högskoleverket, 2005). För respektive program sattes ett antal scenarier upp för varierande antal deltagande studenter och för varierande prestationsgrad. För de mer optimistiska scenarierna beräknades ett utökat studieår vara lönsamt för civilekonomprogrammet och civilingenjörsprogrammet, medan lönsamheten visade sig mer tveksam för sjuksköterskeutbildningen.

Varje sådan nuvärdesberäkning måste nödvändigtvis baseras på en rad förenklade antaganden. Det finns dock skäl att ifrågasätta två av de centrala antaganden som Högskoleverkets analys vilar på, och som gör lönsamhetskalkylerna omotiverat pessimistiska.

För det första baseras antalet deltagande studenter på hur många som vid tillfället var positiva till ett utökat studieår. Kalkylerna bortsåg då från alla möjligheter att genom nya särskilda incitament och ett gradvist kulturskifte med tiden skapa ett betydligt större intresse för sommarstudier än i dagsläget. För det andra antogs att inga av de vakanser som uppstår när sommararbetande studenter väljer att studera kan ersättas med annan arbetskraft, och att de som inte arbetar har valt fritid i stället och således har en nytta av fritiden som motsvarar lönen de skulle ha fått om de hade arbetat (Högskoleverket, 2005, s. 80).

Med tanke på den förhöjda arbetslösheten som råder under sommaren och på den särskilt höga arbetslösheten bland ungdomar är det rimligt att anta att en betydande del av de vakanser som inte kräver högre utbildning än gymnasium skulle kunna fyllas av arbetslösa ungdomar som inte värderar sin ofrivilliga fritid i paritet med möjligheten till ett sommarjobb. I den mån vakanserna kan fyllas uppstår inte denna samhällsekonomiska kostnad för produktionsbortfall.

Bland Högskoleverkets scenarier beräknades sommarstudier vara lönsamt för samtliga tre utbildningsprogram vid antagandet om en prestationsgrad på 100 procent, om än med liten marginal i fallet sjuksköterskeprogrammet. Vid en prestationsgrad på 50 procent uppskattades enbart civilekonomprogrammet vara lönsamt.

Som en följd av våra förslag bör prestationsgraden under sommaren kunna motsvara dagens ordinarie nivå på 80 procent och intresset bland studenterna bör kunna antas bli högre än Högskoleverkets uppskattning. Samtidigt bör en stor andel av sommarstudenternas produktionsbortfall kunna kompenseras av arbetslösa ungdomar. Dessa faktorer gör att Högskoleverkets kalkyler bör räknas upp betydligt och att det inte bör råda något tvivel om att sommarstudier skulle vara samhällsekonomiskt lönsamma på både civilekonomprogrammet och

civilingenjörsprogrammet, och sannolikt även på många jämförbara utbildningsområden.

5.2 En satsning på 420 miljoner för 77 000 sommarstudenter

Det är först och främst den samhällsekonomiska kalkylen som beslutsfattare bör ha för ögonen när sommarstudiesatsningens meriter bedöms. Det är dock också angeläget att kunna uppskatta hur stora utgifter satsningen skulle medföra för staten i form av extra ersättning till lärosätena samt i form av ökade utbetalningar av studiemedel.

Det ska noteras att förslaget även medför kostnadsbesparingar för det offentliga samt svarbedömda förändringar av skattebasen. Att tiotusentals ungdomar slipper ur arbetslöshet leder till en kraftig minskning av behovet av transfereringar och arbetsmarknadspolitiska åtgärder. Till detta kommer nya skatteintäkter tack vare att studenterna uppnår högre lönenivåer tidigare. De totala skatteintäkterna under sommarmånaderna riskerar samtidigt att minska i den mån de vakanser som skapas inte kan fyllas av någon arbetslös. Eftersom det är svårt att uppskatta storleken på dessa intäktseffekter och hur de fördelas mellan stat och kommuner begränsas den följande analysen till statsbudgetens utgifter.

5.2.1 Ett femfaldigande av sommarstudenterna ett rimligt första mål

För att satsningens effekter på statsbudgeten ska kunna uppskattas behöver ett antagande göras om hur många nya sommarstudieplatser satsningen resulterar i.

Om man bortser helt från de 59 000 individer som tog sin examen under 2012 uppgick antalet heltidsstuderande med grundlån från CSN, som kan antas behöva någon typ av sommarförsörjning till 154 000 personer år 2012. Under ett antagande om att ett övergripande mål sätts om att 50 procent av denna grupp studerar under sommaren krävs att 63 000 av de som i dagsläget inte gör det ansluter sig till den grupp om 14 000 som gör det idag. Det totala antalet sommarstudenter skulle då uppgå till 77 000 personer, alltså drygt fem gånger så många som idag. I beräkningarna nedan antas det för enkelhetens skull att de är jämnt fördelade över de olika utbildningsområdena, och att samtliga studenter registrerar sig för sommarterminens samtliga 15 högskolepoäng.

Under förutsättning att de föreslagna åtgärderna gör att prestationsgraden under sommarmånaderna på sikt motsvarar prestationsgraden under resten av året innebär sommarstudierna att antalet studenter vid en given tidpunkt efter en övergångsperiod inte kommer att förändras, eftersom studenterna examineras lika många veckor tidigare som de ägnar sig åt sommarstudier. Däremot behöver lärosätena kompenseras för ökade kostnader under sommarveckorna.

5.2.2 Ersättningsbeloppen höjs med 192 miljoner

Den genomsnittliga totala intäkten för en helårsstudent år 2011 var 71 000 kronor (Högskoleverket, 2012). Låt oss anta att stimulansen till lärosätena inledningsvis behöver uppgå till knappt 15 procent av detta belopp, eller 10 000 kronor. Om sommarterminen motsvarar 10 av de 40 veckor som motsvarar en helårsstudent, innebär det att 10 000 kronor extra behöver betalas ut per helårsstudent till motsvarande 25 procent av 77 000 helårsstudenter. Detta resulterar i en årlig utgiftsökning på drygt 192 miljoner kronor, motsvarande en halv procent av det totala statsanslaget till lärosätena på 38 miljarder kronor 2011.

5.2.3 Studiemedlet sommaranpassas för 228 miljoner

Till dessa medel behöver läggas utgifter för ökade studiebidrag och grundlån för de 77 000 studenterna under 10 veckor, samt för en utsträckning av studiemedlet till att täcka ytterligare två veckor. Förslaget är ett sommartillägg om 125 kronor per vecka på bidraget och 250 kronor på grundlånet i tio veckor. Till detta kommer två veckors extra studiebidrag, på totalt 1 664 kronor, och två veckors grundlån på 3 598 kronor (inklusive sommartillägg).

Totalt motsvarar detta utbetalningar på 224 miljoner kronor i studiebidrag och 470 miljoner kronor i grundlån. CSN subventionerar låntagarens räntebetalningar med 30 procent av den ränta som betalas till Riksgäldskontoret (Regeringen, 2013). Givet en räntesats i nivå med 2011 års på 2,7 procent, medför det ökade grundlånet därmed subventionskostnader på 3,8 miljoner. De totala utgifterna för sommaranpassningen av studiemedlet uppgår därmed till totalt 228 miljoner kronor, vilket kan jämföras med 3,8 procent av de utbetalda studiebidragen för studenter vid högskola och universitet 2012.

Satsningen innebär därmed ökade utgifter i statsbudgeten på sammanlagt 420 miljoner kronor, eller knappt 5 500 kr per förväntad sommarstudent.

5.3 Studenternas livslön ökar genom tidsvinsten

Sett över hela arbetslivet har studenterna mycket att vinna ekonomiskt på att förkorta sin studietid. Som nämndes ovan spänner skattningarna av värdet av ett insparat år innan arbetsmarknadsinträdet mellan 80 000 och 106 000 kronor i disponibel livsinkomst (Holmlund, m.fl. 2008; Uusitalo, 2011). Detta motsvarar alltså det värde som en student under en femårsperiod med fyra sommarterminer skulle kunna tjäna. En sådan tidsbesparing skulle också i många fall höja sannolikheten för att en individs val att studera på högskolan över huvud taget skulle bli lönsamt sett till individens förväntade livslön. Sacos egna siffror visar att en tredjedel av dagens högskoleutbildningar i själva verket ger en negativ avkastning, vilket innebär att det hade varit mer lönsamt att börja arbeta direkt efter avslutat gymnasium än att ta en examen från någon av dem (Saco, 2011). Två insparade terminer hade exempelvis varit tillräckligt för

att utbildningarna till yrkeslärare och till lärare för grundskolans senare år och gymnasiet skulle uppnå "break-even". På kort sikt kommer dock många av de studenter som i dagsläget arbetar på sommaren, att uppleva inkomstbortfall på grund av utebliven arbetsinkomst. Den samhällsekonomiska nyttan av att fler av dessa individer väljer sommarstudier motiverar de föreslagna sommartilläggen på studiemedlet.

6. Avslutning

En satsning på fler relevanta sommarkurser vid svenska högskolor och universitet skulle få en rad positiva effekter. Enligt antagandena i tidigare avsnitt skulle satsningen medföra att 63 000 fler studenter än idag förkortar sin studietid med 10 veckor per år. Denna samlade tidsbesparing motsvarar mer än 11 000 heltidstjänster. Förutsatt att fler än 70 procent av dessa studenter dessutom hade ett sommarjobb och att lågt räknat 50 procent av dessa platser skulle fyllas av andra ungdomar skulle satsningen kunna innebära 22 000 färre arbetslösa ungdomar. Slutligen skulle möjligheten att välja relevanta, studiemedelsfinansierade sommarstudier innebära en ovärderlig trygghetsförstärkning för många av de 140 000 studenter som idag står praktiskt taget lockoutade från sin ordinarie försörjningskälla under tre av årets tolv månader.

Det finns alltså många skäl att ta ett helhetsgrepp om problemen med studenternas sommaruppehåll. Vår förhoppning med denna rapport är att ha bidragit med ett konstruktivt och ansvarsfullt förslag på lösning.

Referenslista

Arbetsförmedlingen. Utdrag ur Arbetsförmedlingens månadsstatistik 16–64 år (elektronisk). Tillgänglig 2013-05-17 på <http://mstatkommun.arbetsformedlingen.se> (2013a).

Arbetsförmedlingen. Beställd statistik: Antalet inskrivna arbetssökande, 16–64 år 2010–2013 (2013b).

Arbetsförmedlingen. Beställd statistik: Antalet nyanmälda lediga platser med mer än 10 dagars varaktighet 2010–2013 (2013c).

le Grand, C., Szulkin, R., Tibajev, A. och Tåhlin, M. Vid arbetslivets gränser: Sysselsättning, matchning, barriärer 1974–2010. Underlagsrapport nr 12 till den parlamentariska socialförsäkringsutredningen (2013).

Centrala Studiestödsnämnden, CSN. Studiestödsstatistiken 2012, tabell 3:32a (2013a).

Centrala Studiestödsnämnden, CSN. Beställd statistik: Antal studerande med studiemedel från CSN på sommarkurser på högskolor och universitet 2010–2012 (2013b).

Centrala Studiestödsnämnden, CSN. Krav på studieresultat (elektronisk). Tillgänglig 2013-05-17 på

<http://www.csn.se/hogskola/krav/studieresultat/krav-studieresultat-1.2581> (2013c).

Ds 2013:8. Framtidens välfärd och den åldrande befolkningen: delutredning från Framtidskommissionen. Stockholm: Norstedts Juridik AB (2013).

Holmlund, B., Liu, Q., Nordström Skans, O. "Mind the gap? Estimating the Effects of Postponing Higher Education", Oxford Economic Papers, 60: 683–710 (2008).

Högskoleverket. Särskilda utbildningsåtgärder – vad blev det av dem? (1998).

Högskoleverket. Konsekvenser av ett utökat studieår (2005).

Högskoleverket. Årsrapport 2012 (2012).

Nilsen, S. och Aspaas, Ö. Ökt innsats – bedre resultat. Utredning om tre-termins studieår ved norske universiteter og høyskoler, PM augusti 1992 (1992).

Regeringen. Prop. 1994/95:100. Förslag till statsbudget för budgetåret 1995/96 (1994).

Regeringen. Prop. 2012/13:1 Budgetproposition för 2013. Utgiftsområde 15: Studiestöd (2012).

Saco. Lönsamma studier? Livslönerapport 2011 (2011).

SFS 1977:480. Semesterlag. Regeringen: Justitiedepartementet (1977).

Sonnerby, P. Lärda för livet? En ESO-rapport om effektivitet i svensk högskoleutbildning. Stockholm: Fritzes (2012).

SOU 2011:11. Långtidsutredningen 2011. Stockholm: Fritzes (2011).

Sveriges universitets- och högskoleförbund, SUHF. För- och nackdelar med ett utökat studieår (2003).

Unionen. Studenters sommarekonomi (2012).

Universitets- och högskolerådet. Utdrag ur Antagningsstatistik 2010-2013 (elektronisk). Tillgänglig 2013-05-17 på <http://statistik.uhr.se> (2013).

Universitetskanslersämbetet. Studenter och examina på grundnivå och avancerad nivå 2011/12, UF 20 SM 1301 (2013).

Uusitalo, R. Vad förklarar svenska universitetsstudenters höga examensålder? Bilaga 3 till Långtidsutredningen LU2011 (2011).

Appendix 1: Statistik på länsnivå och lärosättesnivå

Tabell A1. Utvald statistik på länsnivå och lärosättesnivå

Län	Utlästa sommarjobb		Öppen ungdomsarbetslöshet under somrarna		Kursur			Studenter					
	Jobb utan krav på högre kompetens än gymnasium	Snitt av juli 2011 och juli 2012	Ökning maj-juli (%) enheter	Ökning maj-juli (%) enheter	Sommararen 2013	Förändring i kursutbud på våren sedan 2010	Förändring i sommarkursutbud sedan 2010	Ansökningar till sommarkurser 2013	Diff. sedan 2010	Antagna till sommarkurser 2013	Diff. sedan 2010	Med studiemedel sommaren 2012	Diff. sedan 2010
Blekinge län													
					Blekinge tekniska högskola	1	-49%	-92%	-	50	-88%	82	-25%
Totalt	94%	11,0%	+5,6%	+106%	1	-49%	-92%	-	Saknas	50	-88%	82	-25%
Dalarnas län													
	89%	7,9%	+2,5%	+46%	3	-23%	-85%	-	Saknas	271	-84%	9	-98%
Totalt	89%	7,9%	+2,5%	+46%	3	-23%	-85%	-	Saknas	271	-84%	9	-98%
Gotlands län													
	88%	4,8%	+1,1%	+30%	0	-28%	-100%	-	Saknas	Saknas	-	532	-35%
Totalt	88%	4,8%	+1,1%	+30%	0	-28%	-100%	-	Saknas	Saknas	-	532	-35%
Gävleborgs län													
	92%	11,6%	+5,4%	+86%	8	-12%	-65%	+73%	3 567	2 088	+15%	540	-42%
Totalt	92%	11,6%	+5,4%	+86%	8	-12%	-65%	+73%	3 567	2 088	+15%	540	-42%
Hallands län													
	90%	6,8%	+2,8%	+68%	6	-32%	-74%	-	1 273	455	-40%	215	-21%
Totalt	90%	6,8%	+2,8%	+68%	6	-32%	-74%	-	1 273	455	-40%	215	-21%
Jämtlands län													
	91%	9,3%	+4,4%	+88%									
Totalt	91%	9,3%	+4,4%	+88%									
Jönköpings län													
	93%	6,7%	+2,9%	+75%	3	-28%	-25%	+8%	261	140	-48%	110	-1%
Totalt	93%	6,7%	+2,9%	+75%	3	-28%	-25%	+8%	261	140	-48%	110	-1%
Kalmar län													
	93%	7,1%	+3,0%	+74%									
Totalt	93%	7,1%	+3,0%	+74%									
Kronobergs län													
	93%	8,2%	+3,0%	+56%									
Totalt	93%	8,2%	+3,0%	+56%									
Norrbottnens län													
	96%	7,6%	+2,4%	+44%	14	6%	+27%	+251%	2 677	386	-42%	270	-8%
Totalt	96%	7,6%	+2,4%	+44%	14	6%	+27%	+251%	2 677	386	-42%	270	-8%

Län	Utlysta sommarjobb		Öppen ungdomsarbetslöshet under somrarna		Kursur				Studenter				
	Jobb utan krav på högre kompetens än gymnasium 2012	Snitt av juli 2011 och juli 2012	Ökning maj-juli (%-enheter)	Ökning maj-juli (%)	Sommararen 2013	Förändring i sommarkurs-utbud sedan 2010	Förändring i kursutbud på våren 2010	Ansökningar till kurser 2013	Diff. sedan 2010	Antagna till kurser 2013	Diff. sedan 2010	Med studie-medel sommaren 2012	Diff. sedan 2010
Skåne län													
					SLU, Alnarp*								
					Högskolan Kristianstad	12	-63%	-26%	11 978	+122%	1 715	872	+2%
					Lunds universitet	22	-31%	-1%	5 189	+9%	748	734	+10%
					Malmö högskola	10	+25%	-10%	4 730	+252%	1 341	518	+48%
Totalt	82%	9,9%	+4,4%	+80%	44	-39%	-7%						
Stockholms län													
					Teologiska Högskolan	0			0	-	0	0	-
					Södertörns högskola	4	-79%	-27%	323	-84%	76	35	-92%
					Beckmans	0			0	-	0	44	-6%
					Designhögskola	0			0	-	0	0	-
					Ersta Sköndal högskola	0			0	-	0	0	-
					Gymnastik- och idrottshögskolan	0			0	-	0	0	-
					Handelshögskolan	0			0	-	0	0	-
					Karolinska Institutet	2	+100%	+29%	140	+17%	100	60	+58%
					Konstfack	0			0	-	0	7	-84%
					Kungliga Konsthögskolan	0			0	-	0	18	+64%
					Kungliga musikhögskolan	0			4	∞	0	0	-
					Kungliga Tekniska Högskolan	23	-50%	-50%	3 064	+89%	1 432	671	+7%
					Röda Korsets Högskola	0			0	-	0	0	-
					Stockholms dramatiska högskola	0			0	-	0	0	-
					Stockholms universitet	56	-8%	+65%	17 000	+81%	6 535	3 102	+178%
					Teaterhögskolan/ Sthlms Dramatiska	0			0	-	0	0	-
Totalt	84%	6,7%	+2,2%	+47%	85	-33%	+36%						
Södermanlands län					Inget lärosäte i länet								
Totalt	88%	11,0%	+4,7%	+75%									
Uppsala län													
					Johannelunds teologiska högskola	0			0	-	0	11	+83%
					Newmaninstitutet	0			0	-	0	0	-
					SLU, Uppsala*								
					Uppsala universitet	58	-2%	+16%	8 584	+74%	3 181	1 355	+34%
Totalt	84%	7,4%	+2,9%	+64%	58	-2%	+16%						

Län	Utlästa sommarjobb		Öppen ungdomsarbetslöshet under somrarna		Kursur		Studenter					
	Jobb utan krav på högre kompetens än gymnasium	Snitt av juli 2011 och juli 2012	Ökning maj-juli (%) enheter	Ökning maj-juli (%) enheter	Sommar-2013	Förändring i kursutbud på våren sedan 2010	Förändring i sommarkurs-utbud sedan 2010	Antagna till sommar-kurser 2013	Diff. sedan 2010	Diff. sedan 2012	Diff. sedan 2010	
Värmlands län												
Totalt	93%	10,5%	+5,8%	+123%	17	+2%	-58%	1 974	-21%	299	-45%	
Västerbottens län												
Totalt	79%	9,0%	+3,9%	+75%	29	-9%	-60%	11 402	+11%	1 222	-50%	
Västernorrlands län												
Totalt	93%	11,4%	+5,0%	+78%	1	-9%	-89%	887	+562%	402	+570%	
Västmanlands län												
Totalt	80%	11,1%	+4,9%	+79%	1	-9%	-89%	118	-93%	73	-78%	
Västra Götalands län												
Totalt	89%	8,7%	+3,4%	+65%	0	-12%	+17%	7 844	+69%	284	+60%	
Örebro län												
Totalt	86%	10,6%	+4,7%	+80%	42	-60%	-50%	3 708	+82%	177	-67%	
Östergötlands län												
Totalt	77%	10,9%	+5,2%	+91%	53	-24%	-21%	132	+40%	39	+3%	
Riket	88%	8,7%	+3,6%	+71%	470	-39%	-6%	156 390	+60%	14 139	-19%	
* Länsöverskridande lärosäten, redovisade separat												
Jämtlands län och Västernorrlands län					62	-17%	-43%	49 355	+182%	2 107	-60%	
Kronobergs län och Kalmar län					26	-2%	-33%	18 126	+110%	1 662	-5%	
Skåne län, Upplands län, Västerbottens län, Västmanlands län och Västra Götalands län					29	+11%	-33%	534	-30%	135	-15%	

Källor: Utlästa sommarjobb: Arbetsförmedlingen (2013c). Nyannämda lediga platser med mer än 10 dagars varaktighet, sept. 2010 - aug. 2012. Öppen ungdomsarbetslöshet: Arbetsförmedlingen (2013b). Inskrivna arbetsökande, 16-64 år 2011-2012. Kurser och studenter: UHR (2013). Antagningsstatistik 2010-2013, sökbara kurser under vårtermin och sommartermin samt CSN (2013b). Studerande med något studiemedel från CSN på sommarkurser på högskolor och universitet 2012.

Saco Studentråd är Sveriges största fackliga studentorganisation. Vi samlar framtida akademiker inom de flesta utbildningsområden. Tillsammans är vi omkring 100 000 medlemmar av Sacos 630 000 medlemmar. Saco Studentråd vill påverka utbildnings- och arbetsmarknadspolitiken för att förbättra studenters och nyexaminerades situation. Saco Studentråd är ett partipolitiskt obundet rådgivande organ till Sacos styrelse. Vi drivs för studenter, av studenter.

Saco Studentråd, Box 2206, 103 15 Stockholm
Tel: 08-613 48 00, www.saco.se/student